

قانون تشکیل دادگاه اطفال و نوجوانان

کلیه اقدامات اعم از تعقیب، تحقیق و رسیدگی به جرایم اطفال و نوجوانان کمتر از ۱۵ سال تمام خورشیدی، به شرط آنکه مجازات قانونی جرم ارتكابی فقط حبس کمتر از ۳ سال و یا جرم منافی عفت باشد توسط دادگاه اطفال و نوجوانان به عمل می آید

فصل نخست : تشکیلات و صلاحیت

ماده ۱ - دادگاه اطفال و نوجوانان از یک قاضی و دو مشاور تشکیل می شود.

ماده ۲ - قاضی دادگاه و دادرای اطفال و نوجوانان را رئیس قوه قضائیه از بین قضاتی که شایستگی آنان را برای این امر با رعایت سن و وجهات دیگر (از قبیل تأهل و ترجیحاً داشتن فرزند، گذراندن دوره آموزشی و ...) محرز بداند با داشتن حداقل ۵ سال سابقه خدمت قضایی انتخاب می کند.

مشاوران از بین شخصیت های علمی، فرهنگی، دانشگاهی، اداری اعم از شاغل یا بازنشسته یا معتمدان محل که به امور اطفال و نوجوانان آشنا هستند و آگاهی و تجربه کافی داشته باشند. انتخاب می شوند.

تبصره ۱ - برای انتخاب مشاوران دادگاههای اطفال و نوجوانان، رئیس حوزه قضایی هر محل عده ای را که واجد شرایط بداند و برای هر شعبه حداقل ۱۰ نفر مرد و زن را به رئیس دادگستری استان پیشنهاد می کند. رئیس دادگستری استان از بین آنان حداقل ۴ نفر را برای مدت ۲ سال به این سمت تعیین می نماید. انتخاب مجدد آنان بلامانع است. رأی مشاوران مشورتی است.

تبصره ۲ - حق الزحمه مشاوران برای هر جلسه حضور به میزانی که در آیین نامه ای که توسط وزیر دادگستری تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد تعیین و توسط رئیس کل دادگستری استان پرداخت می شود.

ماده ۳ - هرگاه قاضی دادگاه اطفال و نوجوانان به جهتی از جهات قانونی از انجام وظیفه بازماند حسب مورد با موافقت رئیس قوه قضائیه، رئیس دادگستری یا دادستان می توانند شخصاً به جای او انجام وظیفه کنند یا یکی از قضات واجد شرایط را به جای قاضی دادگاه اطفال و نوجوانان به طور موقت مأمور رسیدگی نمایند.

ماده ۴ - در معیت دادگاههای اطفال و نوجوانان و در محل آن شعبه ای از دادرسی عمومی و انقلاب به سرپرستی یکی از معاونان دادستان و در صورت لزوم یک یا چند دادیار و بازپرس دایر می گردد.

ماده ۵ - در هر حوزه قضایی شهرستان یک یا چند شعبه دادگاه اطفال و نوجوانان برحسب نیاز تشکیل می شود. تا زمانی که دادگاه اطفال و نوجوانان در محلی تشکیل نشده است به کلیه جرایم اطفال در شعبه دادگاه عمومی جزایی یا دادگاهی که وظایف آن را انجام می دهد مطابق این قانون رسیدگی می شود.

ماده ۶ - رسیدگی به جرایمی که مجازات قانونی آنها قصاص عضو و یا قصاص نفس یا اعدام یا صلب و یا حبس ابد باشد در دادگاه کیفری استان به عمل خواهد آمد.

تبصره ۱ - در هر استان شعبه یا شعبی جهت رسیدگی به جرایم موضوع این ماده از بین قضاتی که

صلاحیت رسیدگی به جرایم اطفال و نوجوانان را دارند با ابلاغ رئیس قوه قضائیه تعیین می گردد.

تبصره ۲ - دادگاه کیفری استان برای رسیدگی به جرایم اطفال و نوجوانان در مرکز یا شهرستان

های تابع آن استان که جرم در آن محل ارتکاب یافته و یا متهم دستگیر و یا اقامت دارد حسب

مورد تشکیل می شود.

تبصره ۳ - حضور مشاوران برای رسیدگی به جرایم اطفال و نوجوانان در دادگاه کیفری استان

الزامی است.

ماده ۷ - رئیس دادگستری یا رئیس کل دادگاههای شهرستان حسب مورد ریاست دادگاههای

اطفال و نوجوانان را نیز بر عهده دارد.

ماده ۸ - مرجع رسیدگی به درخواست تجدیدنظر آراء و تصمیمات دادگاههای اطفال و نوجوانان

شعبه ای از دادگاه تجدیدنظر استان است که با ابلاغ رئیس قوه قضائیه تعیین می گردد.

ماده ۹ - به کلیه جرایم اطفال و نوجوانانی که سن آنان بیش از ۹ سال و کمتر از ۱۸ سال تمام

خورشیدی است در دادگاه اطفال و نوجوانان رسیدگی می شود.

ماده ۱۰ - اطفال در صورت ارتکاب جرم مبری از مسئولیت کیفری هستند و تربیت آنان با نظر

دادگاه به نحو مقرر در مواد آتی است.

تبصره ۱ - منظور از طفل کسی است که به حد بلوغ شرعی نرسیده باشد.

تبصره ۲ - ملاک صلاحیت دادگاه و تعیین نوع و میزان مجازات سن متهم در زمان ارتکاب جرم است.

ماده ۱۱ - هر گاه یک یا چند طفل یا نوجوانان با مشارکت یا معاونت اشخاص بزرگسال مرتکب جرم شوند فقط به جرایم اطفال و نوجوانان در دادگاه اطفال و نوجوانان رسیدگی می شود.

ماده ۱۲ - در صورت اختلاف در صلاحیت بین دادگاههای اطفال و نوجوانان، حل اختلاف بر طبق مقررات آیین دادرسی مدنی به عمل می آید.

تبصره - در صورت اختلاف در صلاحیت دادگاه و دادسرای اطفال و نوجوانان، نظر دادگاه متبع است.

فصل دوم: آیین دادرسی

ماده ۱۳ - کلیه اقدامات اعم از تعقیب، تحقیق و رسیدگی به جرایم اطفال و نوجوانان کمتر از ۱۵ سال تمام خورشیدی، به شرط آنکه مجازات قانونی جرم ارتكابی فقط حبس کمتر از ۳ سال و یا جرم منافی عفت باشد توسط دادگاه اطفال و نوجوانان به عمل می آید و دادگاه مذکور کلیه وظایفی را که بر طبق قانون به عهده ضابطان دادگستری است انجام می دهد. در غیر از موارد مذکور تعقیب و تحقیقات مقدماتی توسط دادسرا بر طبق این قانون انجام می شود.

تبصره - در جرایم مشهود، هر گاه مرتکب طفل یا نوجوانان باشد ضابطان دادگستری مکلف اند پس از دستگیری، متهم را بی درنگ، حسب مورد، به دادسرا یا به دادگاه اطفال و نوجوانان معرفی

نمایند. انقضای وقت اداری و نیز ایام تعطیل مانع از رجوع به دادرسی یا دادگاه اطفال و نوجوانان نیست.

ماده ۱۴ - در جرایمی که مجازات قانونی آن کمتر از ۳ سال حبس یا مجازات تعزیری دیگری غیر از حبس خواه به تنهایی یا توأم با مجازاتهای دیگر باشد، دادرسی یا دادگاه می تواند با ملاحظه شخصیت، منش، وضع اجتماعی و تحصیلی متهم و اوضاع و احوال وقوع جرم، تعقیب کیفری را به شرطی که متهم شاکی یا مدعی خصوصی نداشته باشد، حسب مورد موقوف یا از یک تا سه سال معلق نماید.

تبصره - دادرسی یا دادگاه ضمن صدور قرار تعلیق تعقیب به متهم متذکر می شود که اگر ظرف مدت مذکور از تاریخ صدور قرار مرتکب جرم دیگری گردد، علاوه بر این جرم به اتهام سابق نیز تحت تعقیب قرار می گیرد.

ماده ۱۵ - دادرسی یا دادگاه حسب مورد برای حل و فصل دعوی جبران خسارت ناشی از جرم یا سازش طرفین موضوع را به شورای حل اختلاف، مددکاران اجتماعی یا هر شخص صالح دیگری به عنوان میانجی ارجاع می نماید.

میانجی کوشش لازم و جهد کافی به برقراری سازش بین طرفین به عمل می آورد و در هر صورت گزارش اقدامات خود را برای اخذ تصمیم در مهلتی که دادرسی یا دادگاه تعیین می کند، تسلیم می نماید. دادرسی پس از وصول گزارش میانجی دال بر سازش طرفین قرار موقوفی تعقیب صادر و در صورت عدم سازش پرونده را برای اخذ تصمیم به دادگاه ارسال می دارد.

دادگاه نیز پس از وصول گزارش حسب مورد قرار موقفی تعقیب صادر و یا شروع به رسیدگی می نماید.

تبصره - اقدام به سازش ضمن اجرای حکم نیز جایز است.

ماده ۱۶ - در جریان تحقیقات مقدماتی، دادگاه اطفال و نوجوانان متهمان بین ۹ سال تا ۱۵ سال تمام را به والدین یا سرپرست قانونی یا در فقدان آن به هر شخص حقیقی یا حقوقی که مصلحت بداند می سپارد. اشخاص مذکور ملزم اند هرگاه حضور طفل یا نوجوان لازم باشد او را به دادگاه معرفی نمایند. طفل یا نوجوانان نیز ملزم به معرفی خود به دادگاه است.

در مورد متهمان بین ۱۵ سال تا ۱۸ سال تمام نیز به تشخیص داسرا یا دادگاه اطفال و نوجوانان حسب مورد یا به ترتیب فوق اقدام می شود یا متهم با اخذ کفیل آزاد می گردد و در صورت عجز از معرفی کفیل یا در جرایم علیه امنیت و یا جرایمی که مجازات قانونی آن اعدام یا حد قصاص یا بیش از خمس دیه کامل و یا ۳ سال یا بیش از ۳ سال حبس است، داسرا یا دادگاه می تواند در موارد ذیل قرار نگهداری موقت متهمان ۱۵ تا ۱۸ سال را در کانون اصلاح و تربیت صادر کند:

الف - احتمال از بین رفتن آثار و دلایل جرم

ب - تبانی متهم با متهمان دیگر یا شهود یا مطلعان واقعه.

ج - جلوگیری از ادای شهادت شهود.

د) بیم فرار یا مخفی شدن متهم.

ماده ۱۷- پس از پایان تحقیقات مقدماتی چنانچه عمل انتسابی جرم نباشد یا دلایل کافی بر توجه اتهام وجود نداشته باشد یا متهم به جهات دیگر قانونی قابل تعقیب نباشد، دادسرا یا دادگاه اطفال و نوجوانان حسب مورد قرار منع یا موقوفی تعقیب یا حکم بر برائت صادر می نماید و در غیر این صورت پرونده با صدور کیفرخواست به دادگاه اطفال و نوجوانان ارسال می شود و اگر موضوع بدو در دادگاه مطرح شده باشد دادگاه قرار رسیدگی صادر و وقت جلسه رسیدگی را به ولی یا سرپرست قانونی طفل یا نوجوان، وکیل وی و دادستان ابلاغ می کند.

تبصره ۱: هرگاه در موقع رسیدگی سن متهم ۱۸ سال و بیشتر باشد، وقت دادرسی به متهم یا وکیل او ابلاغ می شود.

تبصره ۲: در جرایمی که مجازات قانونی آن کمتر از ۳ سال حبس و یا مجازات تعزیری دیگری غیر از حبس خواه به تنهایی یا توأم با مجازات های دیگر باشد، هرگاه متهم و ولی یا سرپرست قانونی او و همچنین در صورت داشتن وکیل، وکیل او حاضر باشند و درخواست رسیدگی نمایند و موجبات رسیدگی نیز فراهم باشد، دادگاه می تواند بدون تعیین وقت، رسیدگی و اتخاذ تصمیم نماید.

ماده ۱۸- دادگاه اطفال و نوجوانان به کلیه جرایم اطفال و نوجوانان با حضور دادستان یا نماینده او رسیدگی می نماید. در دادگاه اطفال و نوجوانان اولیاء یا سرپرست اطفال و نوجوانان و وکیل مدافع و اشخاصی که نظر آنان در تحقیقات مقدماتی جلب شده و شهود و مطلعان و نماینده کانون

اصلاح و تربیت حاضر می شوند. حضور اشخاص دیگر در جلسه رسیدگی با موافقت دادگاه بلامانع است.

انتشار جریان رسیدگی یا افشای هویت و مشخصات متهم به وسیله مطبوعات یا سایر رسانه های گروهی یا به هر طریق دیگر ممنوع است و متخلفان به پانصد هزار تا پنج میلیون ریال جریمه نقدی محکومی می شوند.

ماده ۱۹- هرگاه دادگاه اطفال و نوجوانان تحقیقاتی را در مورد وضع جسمانی و روانی طفل یا نوجوان یا والدین او و همچنین وضع خانوادگی و محیط معاشرت او لازم بداند می تواند تحقیقات مذکور را خود یا با جلب نظر متخصصان یا مددکاران اجتماعی یا اشخاص صلاحیتدار انجام دهد. در این صورت دادگاه با توجه به تحقیقات انجام شده یا نظریات رسیده تصمیم مقتضی اتخاذ می کند.

تبصره: در جرایمی که مجازات قانونی آن اعدام یا قصاص یا حد یا حبس ابد یا ۳ سال یا بیش از ۳ سال حبس است انجام تحقیقات مذکور در این ماده الزامی است.

ماده ۲۰- هرگاه مصلحت طفل یا نوجوان اقتضاء کند ممکن است رسیدگی در تمام مدت دادرسی یا در قسمتی از آن در غیاب او به عمل آید. رأی دادگاه در هر صورت حضور محسوب می شود.

ماده ۲۱- در جرائمی که مجازات قانونی آن، اعدام یا حد یا قصاص یا بیش از خمس دیه کامل یا ۳ سال یا بیش از ۳ سال حبس باشد دادگاه اطفال و نوجوانان به ولی یا سرپرست قانونی متهم اعلام

می نماید که وکیل برای او تعیین کند در غیر این صورت دادگاه وکیل تسخیری برای متهم تعیین می نماید.

در جرایمی که مجازات قانونی آن جریمه نقدی یا شلاق و یا کمتر از ۳ سال حبس باشد، ولی یا سرپرست قانونی طفل می تواند برای دفاع از او در دادگاه حاضر شود یا وکیل برای دفاع از او تعیین نماید.

ماده ۲۲- دادگاه می تواند پس از رسیدگی و احراز مجرمیت، صدور رأی را با توجه به وضع طفل یا نوجوان با تعیین دستورهای مقرر در مواد ۲۹ و ۳۰ حداکثر تا ۲ سال به تعویق بیندازد. هرگاه طفل یا نوجوان در این مدت دستور دادگاه را اجرا کرده باشد دادگاه پس از دریافت گزارش مددکار اجتماعی مبنی بر حسن رفتار طفل یا نوجوان می تواند قرار موقوفی تعقیب صادر یا طفل یا نوجوان را از مجازات معاف کند و یا با رعایت تخفیف حکم مقتضی صادر نماید.

ماده ۲۳- به دادخواست ضرر و زیان مدعی خصوصی نیز در دادگاه اطفال و نوجوانان بر طبق قانون رسیدگی و حکم مقتضی صادر می شود. در هنگام رسیدگی به دعوی ضرر و زیان، حضور طفل یا نوجوان لازم نیست. مگر در صورتی که توضیحات طفل یا نوجوان برای صدور رأی ضرورت داشته باشد.

ماده ۲۴- آراء و تصمیمات دادگاه اطفال و نوجوانان علاوه بر محکوم علیه به ولی یا سرپرست قانونی او و در صورت داشتن وکیل به وکیل وی نیز ابلاغ می شود و در تمام موارد قابل تجدید نظر است. مهلت درخواست تجدید نظر ۲۰ روز از آخرین تاریخ ابلاغ است.

ماده ۲۵- درخواست تجدید نظر را می توان مستقیماً به دفتر دادگاه صادرکننده حکم یا دفتر دادگاه تجدید نظر یا چنانچه طفل یا نوجوان در کانون اصلاح و تربیت نگهداری می شود به دفتر کانون اصلاح و تربیت تسلیم نمود.

ماده ۲۶- درخواست تجدید نظر حسب مورد از طرف ولی یا سرپرست قانونی طفل یا نوجوان، وکیل وی و یا خود او به عمل می آید. دادستان نیز هرگاه حکم دادگاه را مخالف قانون بداند می تواند درخواست تجدید نظر نماید. شاکی خصوصی فقط از حکم مربوط به ضرر و زیان و برائت یا قرار منع تعقیب می تواند تجدید نظر خواهی کند.

ماده ۲۷- کلیه جرایم تعزیری اطفال و نوجوانان، موضوع این قانون، قابل گذشت است. در صورت گذشت شاکی، تعقیب یا رسیدگی یا اجرای حکم متوقف می گردد.

ماده ۲۸- رسیدگی به جرایم اطفال و نوجوانان بر طبق مقررات این قانون انجام می شود و در غیر از موارد مذکور در این قانون تابع مقررات عمومی آیین دادرسی کیفری است.

فصل سوم: آراء و تصمیمات

ماده ۲۹- درباره اطفال و نوجوانانی که سن آنان بیش از ۹ سال و تا ۱۲ سال تمام خورشیدی است، در صورت ارتکاب جرم، دادگاه یکی از تصمیمات زیر را حسب مورد اتخاذ می کند:

الف - تسلیم به والدین یا به اولیاء و یا سرپرست قانونی با اخذ تعهد به تأدیب و تربیت و مواظبت در حسن اخلاق طفل.

هرگاه دادگاه مصلحت بدانند می تواند برحسب مورد از اشخاص مذکور تعهد به انجام اموری از این قبیل اخذ نماید:

۱- مراجعه به مددکار اجتماعی یا روانشناس و همکاری با آنان؛

۲- فرستادن طفل یا نوجوان به یک مؤسسه آموزشی و فرهنگی به منظور تحصیل یا حرفه آموزی؛

۳- اقدام لازم جهت درمان یا ترک اعتیاد طفل یا نوجوان تحت نظر پزشک؛

۴- جلوگیری از معاشرت طفل یا نوجوان با اشخاصی که دادگاه ارتباط با آنها را برای طفل یا نوجوان مضر تشخیص می دهد؛

۵- جلوگیری از رفت و آمد طفل یا نوجوان به محل های معین؛

ب - تسلیم به اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگری که دادگاه به مصلحت طفل یا نوجوان بدانند با اخذ تعهد به انجام دستورهای دادگاه در موارد زیر:

۱- عدم صلاحیت والدین، اولیاء یا سرپرست قانونی طفل یا نوجوان؛

۲- عدم امکان الزام والدین، اولیاء یا سرپرست قانونی به تأدیب، تربیت و مواظبت در حسن اخلاق طفل یا نوجوان.

ماده ۳۰- درباره اطفال و نوجوانانی که سن آنان بیش از ۱۲ سال و تا ۱۵ سال تمام خورشیدی است، در صورت ارتکاب جرم، دادگاه یکی از تصمیمات زیر حسب مورد اتخاذ می کند:

الف - تسلیم به والدین یا به اولیاء و یا سرپرست قانونی با اخذ تعهد به تأدیب و تربیت و مواظبت در حسن اخلاق طفل یا نوجوان.

هرگاه دادگاه مصلحت بداند می تواند حسب مورد از اشخاص مذکور تعهد به انجام اموری از قبیل اخذ نماید:

۱- مراجعه به مددکار اجتماعی یا روانشناس و همکاری با آنان؛

۲- فرستادن طفل یا نوجوان به یک مؤسسه آموزشی و فرهنگی به منظور تحصیل یا حرفه آموزی؛

۳- اقدام لازم جهت درمان یا ترک اعتیاد طفل یا نوجوان تحت نظر پزشک؛

۴- جلوگیری از معاشرت طفل یا نوجوان با اشخاصی که دادگاه ارتباط با آنها را برای طفل یا نوجوان مضر تشخیص می دهد؛

۵- جلوگیری از رفت و آمد طفل یا نوجوان به محل های معین.

ب - سرزنش و نصیحت بوسیله قاضی دادگاه.

ج - نگهداری در کانون اصلاح و تربیت از ۳ ماه تا یک سال در مورد جرایمی که مجازات قانونی آن ۳ سال یا بیش از ۳ سال حبس است.

تبصره: در مورد تصمیمات مذکور در بندهای الف و ب مواد ۲۹ و ۳۰ این قانون، دادگاه اطفال و

نوجوانان می تواند با توجه به تحقیقات به عمل آمده و همچنین گزارش های مددکاران اجتماعی

از وضع طفل یا نوجوان و رفتار او، در تصمیم خود هر چند بار که مصلحت طفل یا نوجوان اقتضاء

کند تجدید نظر نماید.

ماده ۳۱- درباره نوجوانانی که سن آنان بیش از ۱۵ سال و تا ۱۸ سال تمام خورشیدی است مجازات های زیر اجرا می شود:

۱- حبس در کانون اصلاح و تربیت تا یک سال و یا پرداخت جریمه نقدی تا یک میلیون ریال، در مورد جرایمی که مجازات قانونی آن تا ۳ سال حبس یا مجازات دیگری غیر از حبس باشد.

۲- حبس در کانون اصلاح و تربیت از ۶ ماه تا ۳ سال در مورد جرایمی که مجازات قانونی آن ۳ سال یا بیش از ۳ سال حبس باشد.

۳- حبس در کانون اصلاح و تربیت از ۲ سال تا ۸ سال در مورد جرایمی که مجازات قانونی آن حبس ابد یا اعدام باشد.

تبصره ۱- هرگاه با توجه به وضع محکوم علیه و جرم ارتكابی، به جای مجازات حبس یا جریمه نقدی موضوع بند (۱) این ماده، انجام دادن خدمات عمومی مانند آموزش حرفه و فن، کار در مراکز نگهداری معلولان و سالمندان، نظافت و آبیاری درختان و فضای سبز پارکها مناسب باشد، دادگاه می تواند با رضایت محکوم علیه او را به انجام دادن آن خدمات تحت مراقبت مددکار اجتماعی محکوم نماید، مشروط بر آنکه میزان آن برای افراد غیرشاغل بیش از ۸ ساعت کار روزانه و در مورد شاغلان جمعاً بیش از ۱۲ ساعت نباشد. مجموع ساعات خدمات عمومی نباید بیش از ۲۴۰ ساعت باشد.

تبصره ۲- هرگاه محکوم علیه بدون عذر موجه از انجام دادن خدمات عمومی امتناع نماید، دادگاه می تواند پس از دریافت گزارش مددکار اجتماعی، برای بار اول، ساعات کار خدمات عمومی را

تا یک چهارم افزایش دهد و در صورت تکرار آن را به خدمت عمومی دیگری تبدیل یا به یکی از مجازاتهای مندرج در بند (۱) محکوم نماید.

تبصره ۳- دادگاه می تواند با توجه به وضع محکوم علیه و جرم ارتكابی مجازات حبس یا جریمه نقدی موضوع بند (۱) این ماده را به اقامت در محل سکونت در ساعاتی که دادگاه تعیین می کند یا به حبس در کانون اصلاح و تربیت در دو روز آخر هفته تبدیل نماید.

ماده ۳۲- در مورد نگهداری یا محکومیت به حبس در کانون اصلاح و تربیت، دادگاه اطفال و نوجوانان می تواند با توجه به گزارشهای رسیده از وضع طفل یا نوجوان و رفتار او در کانون اصلاح و تربیت یک بار در تصمیمات قطعی شده سابق تجدیدنظر نماید، به این ترتیب که مدت تصمیم یا محکومیت را یک چهارم تقلیل دهد یا نگهداری در کانون اصلاح و تربیت را به تسلیم طفل یا نوجوان به ولی یا سرپرست قانونی تبدیل نماید. تصمیم دادگاه مبنی بر تجدیدنظر در صورتی اتخاذ می شود که طفل یا نوجوان حداقل یک سوم از مدت نگهداری یا محکومیت به حبس در کانون اصلاح و تربیت را گذرانده باشد. تصمیم دادگاه در این مورد قطعی است. این

امر مانع از استفاده از آزادی مشروط و سایر تخفیفات قانونی با تحقق شرایط آنها نخواهد بود.

ماده ۳۳- در جرایمی که مجازات قانونی آن قصاص یا حد است، هرگاه در رشد و کمال عقل مرتکب شبهه وجود داشته باشد دادگاه اطفال و نوجوانان وی را به یکی از مجازاتهای مذکور در بند (۲) و (۳) ماده (۳۱) این قانون محکوم می نماید.

تبصره - دادگاه اطفال و نوجوانان برای تشخیص رشد و کمال عقل می تواند از نظر پزشکی قانونی یا از هر طریق دیگری که مقتضی بداند، استفاده کند.

ماده ۳۴- در جرایمی که مستلزم پرداخت دیه یا ضمان است دادگاه مطابق قانون حکم به پرداخت دیه و خسارت صادر می کند.

ماده ۳۵- در مورد تعدد جرم در جرایم مستلزم تعزیر یا مجازات بازدارنده دادگاه مکلف است برای هر یک از جرایم ارتكابی مجازات جداگانه تعیین کند. در این صورت فقط مجازات اشد قابل اجرا خواهد بود. هرگاه فعل واحد دارای عناوین متعدد جرم باشد مجازات جرمی داده می شود که اشد است و چنانچه مجموع جرایم ارتكابی در قانون عنوان جرم خاصی داشته باشد مرتکب به مجازات مقرر در قانون برای آن جرم محکوم می شود.

ماده ۳۶- مقررات تکرار جرم در مورد اطفال و نوجوانان رعایت نمی شود.

فصل چهارم: تخفیف و تعلیق اجرای مجازات

ماده ۳۷- دادگاه می تواند در صورت احراز جهات مخفف، مجازات حبس را بر طبق قانون تخفیف دهد. جهات تخفیف عبارتند از:

۱- اظهارات و راهنمایی های متهم که در شناختن شرکا و معاونان جرم و کشف اشیایی که از جرم تحصیل شده است مؤثر باشد:

۲- اوضاع و احوال خاصی که متهم تحت تأثیر آنها مرتکب جرم شده است از قبیل: رفتار و گفتار

تحریک آمیز مجنی علیه یا وجود انگیزه شرافتمندانه در ارتكاب جرم،

۳- اعلام متهم قبل از تعقیب و یا اقرار او در مرحله تحقیق که مؤثر در کشف جرم باشد،

۴- وضع خاص متهم یا سابقه او،

۵- اقدام یا کوشش متهم به منظور تخفیف آثار جرم و جبران زیان ناشی از آن.

ماده ۳۸- احکام دادگاه اطفال و نوجوانان جز در مورد مجازاتها، مشمول عفو یا تخفیف مجازات

محکومان قرار نمی گیرد.

ماده ۳۹- در کلیه محکومیت های تعزیری و بازدارنده دادگاه می تواند اجرای تمام یا قسمتی از

مجازات را از یک تا سه سال معلق نماید.

ماده ۴۰- دادگاه جهات و موجبات تعلیق و دستورهایی را که باید محکوم علیه در مدت تعلیق از

آن تعبیت نماید در حکم خود تصریح و مدت را نیز بر حسب نوع جرم و حالات شخصی مجرم

تعیین می نماید.

ماده ۴۱- دادگاه با توجه به اوضاع و احوال محکوم علیه و محتویات پرونده می تواند اجرای

دستور یا دستورهای ذیل را در مدت تعلیق از محکوم علیه بخواهد و محکوم علیه مکلف به

اجرای دستور دادگاه می باشد:

۱- مراجعه به مددکار اجتماعی یا روانشناس و همکاری با آنان،

۲- اشتغال به تحصیل در یک مؤسسه آموزشی و فرهنگی یا حرفه آموزی،

۳- مراجعه به بیمارستان یا درمانگاه برای درمان بیماری یا ترک اعتیاد خود،

۴- خودداری از معاشرت با اشخاصی که دادگاه معاشرت با آنها را برای محکوم علیه مضر

تشخیص می دهد،

۵- خودداری از رفت و آمد به محل های معین،

۶- خودداری از اشتغال به کار یا حرفه معین،

۷- خودداری از تجاهر به ارتکاب محرمات و ترک واجبات،

۸- معرفی خود در مدتهای معین به تشخص یا مقامی که دادستان تعیین می کند.

ماده ۴۲- اگر مجرمی که مجازات او معلق شده است در مدت تعلیق بدون عذر موجه از دستور

دادگاه موضوع ماده قبل تبعیت ننماید برحسب درخواست دادستان پس از ثبوت مورد در دادگاه

صادرکننده حکم تعلیق، به مدت تعلیق او شش ماه تا یک سال افزوده می شود و در صورت

تکرار دادگاه می تواند حکم تعلیق را لغو و مجازات معلق را به موقع اجرا گذارد.

ماده ۴۳- اگر کسی که اجرای حکم مجازات او معلق شده در مدتی که از طرف دادگاه مقرر

شده مرتکب جرم جدیدی که مجازات قانونی آن اعدام یا حد یا قصاص و یا ۳ سال یا بیش از ۳

سال حبس است، بشود، به محض قطعی شدن حکم، دادگاهی که قرار تعلیق اجرای مجازات

سابق را صادر کرده است یا دادگاه جانشین می تواند الغاء آن را اعلام دارد تا حکم معلق نیز

درباره محکوم علیه اجرا گردد.

ماده ۴۴- تعلیق اجرای حکم، نسبت به ضرر و زیان مدعی خصوصی تأثیری ندارد.

ماده ۴۵- محکومیت کیفری اطفال و نوجوانان فاقد آثار کیفری است.

فصل پنجم - کانون اصلاح و تربیت

ماده ۴۶- در مقر هر دادگاه اطفال و نوجوانان یک کانون اصلاح و تربیت برای اجرای این قانون تأسیس می شود.

تبصره - در نقاطی که دارالتأدیب تأسیس شده است موسسه مزبور طبق مقررات این قانون به کانون اصلاح و تربیت تبدیل می شود.

ماده ۴۷- کانون اصلاح و تربیت شامل سه قسمت است:

اول- قسمت نگهداری موقت

دوم- قسمت اصلاح و تربیت

سوم - قسمت زندان

اطفال و نوجوانانی که در جریان تحقیقات مقدماتی به لحاظ صدور قرار بازداشت یا عجز از معرفی کفیل به کانون اصلاح و تربیت اعزام می شوند تا اتخاذ تصمیم در قسمت اول نگهداری می شوند و اطفال و نوجوانانی که در مورد آنان تصمیم اعزام به کانون اصلاح و تربیت اتخاذ شود بر حسب مورد به قسمت دوم یا سوم اعزام می گردند و در هر قسمت محل نگهداری دختران از پسران جدا خواهد بود.

تبصره - اطفال و نوجوانانی که بر طبق این ماده به یکی از قسمت های مذکور اعزام گردیده اند چنانچه به سن ۱۵ سال تمام رسیده باشند اعم از اینکه تصمیم از طرف دادگاه درباره آنان اتخاذ شده یا نشده باشد، در قسمتی از کانون که به این منظور اختصاص یافته است نگهداری می شوند.

ماده ۴۸ - کانون اصلاح و تربیت وابسته به سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی است و طرز تشکیل آن و کیفیت اصلاح و تربیت اطفال و نوجوانان در هر یک از قسمت های آن بر طبق آیین نامه خاصی است که بر اساس ضوابط مقرر در این قانون تهیه و به تصویب رییس قوه قضاییه می رسد.

ماده ۴۹ - قاضی دادگاه اطفال و نوجوانان لااقل هر ماه یکبار شخصاً از کانون اصلاح و تربیت بازدید و به امور اطفال و نوجوانان و طرز تعلیم و تربیت و پیشرفت اخلاقی آنان نظارت می کند. این امر مانع اجرای وظایف قانونی دادستان نخواهد بود.

ماده ۵۰ - هر گاه رفتار و اخلاق طفل و نوجوان موجب فساد اخلاق اطفال و نوجوانان دیگر گردد، طفل یا نوجوان مذکور به دستور قاضی دادگاه اطفال و نوجوانان در محل دیگری در همان قسمت نگهداری می شود و پس از اصلاح اخلاق و رفتارش با دستور دادگاه به محل قبلی عودت داده می شود.

فصل ششم - سایر مقررات

ماده ۵۱ - به منظور انجام وظایف مددکاران اجتماعی، قوه قضاییه دایره یا اداره ای تحت عنوان "مددکاری اجتماعی" در هر حوزه قضایی شهرستان تشکیل می دهد.

ماده ۵۲ - مددکاران اجتماعی از بین فارغ التحصیلان رشته های مددکاری اجتماعی، علوم تربیتی، روانشناسی، جامعه شناسی و حقوق استخدام می شوند.

تبصره - در رشته های مذکور اولویت با فارغ التحصیلان رشته مددکاری اجتماعی است.

ماده ۵۳ - نحوه تشکیل پلیس ویژه اطفال و نوجوانان، وظایف و حدود اختیارات آن به موجب

لایحه ای که وزارت کشور ظرف حداکثر ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و برای تصویب

به مجلس تقدیم می کند، مشخص می گردد.

ماده ۵۴ - هزینه اجرای این قانون و حق الزحمه مشاوران و مددکاران اجتماعی هر سال در قانون

بودجه کل کشور به طور جداگانه و متمرکز در ردیف بودجه قوه قضاییه پیش بینی و میزان و

نحوه پرداخت آن به موجب آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب رییس قوه قضاییه خواهد

رسید.

ماده ۵۵ - از تاریخ اجرای این قانون کلیه قوانین مغایر با آن ملغی است